

(S) na slovo vzaty

(kol – neutr; přízn)
(odborník, vědec, chůru, řemeslník, zámečník aj.) ovládající výborně, perfektně svůj obor, svou profesi Takových na s. vzatých odborníků je málo.
■ S výborny; vynikající Cf prvního / nejvyššího řádu; velkého formátu; první třídy; každým coulem; v každém ohledu / směru; extra třída; mistr svého řemesla

(A) in every sense of the word (N) absolut verifič-lích (F) au vrai sens du mot

(V) beze slova

(neutr – kol; expr; důraz)
bez jakékoli reakce (na situaci n. jazykový kontext), popř. bez (možného n. očekávaného) odmítování, protestování ap. Beze s-a odešel. – Beze s-a úkol přijal. ■ S mlčky Cf bez řeči / řeči

(A) sluha / služebník Páně / boží

(náb a zast; zvl. 2. též expr; iron)

1. kněz; duchovní 2. věřící; (často se znevazujícím přívlastkem) člověk hlásící se s formální okázalostí k náboženské víře, ale jednající, žijící v rozporu s mravními zásadami 1. Jako pokorný s. Páně snášel trpělivě asketický způsob života. 2. A na-konec se tento podatelný s. boží zapletl do jakési aféry. ■ S1 kněz; ctihodný otec; duchovní otec 1; důstojný / velebný pán; duchovní pastýř S2 věřící Cf bratři v Kristu; stádo oveček

(A) servant of the Lord (N) Gottesknecht (F) ser-viteur de Dieu (B) слуга божий (S) / být) nad slunce jasnější (neutr; expr)

(záležlost, řešení) nepřipouštějící žádné pochyby, nejistoty I případy nad s. jasnější považoval za složité problémy. ■ S nepochybný; jasný; evidentní; nad všechnu / nade vši pochybnost n. mimo veškerou pochybnost Cf beze sporu; docela / zcela jistě / určité

(A) I as clear as noonday / daylight; as plain as a pikestaff; patently obvious (N) sonnenklar (F) ! clair comme le jour (B) яснее ясного (nej-A / Adv) (S) pod sluncem

(neutr – kol; expr; důraz, přízn)
mající příslušnou vlastnost ve velké míře, (s nad-sázkou, v subjektivním hodnocení) ve srovnání s ji-rnými téhož druhu v největší míře vůbec Byla to (pro něho) nejhezčí dívka a nejdraší bytost pod s-em. ■ S daleka / zdaleka nej-; ze všeho nej-; nej-na (celém) světě

(V) od slunka (východu) do slunka (západu)

(kol; expr; důraz)

nepřetržitě po celý den, od časných hodin do pozd-ního večera Nevoleníci museli na polích pracovat od s-a východu do s-a západu. ■ S od rána do večera; od rána do noci; od tmy do tmy; od kle-kání do klekání Cf (po) celý čas n. celou dobu v jednom kuse; v jednom tahu; bez ustání; bez přestánek

služby boží

(náb a zast) 0 sg
(katolická) mše, bohoslužba, bohoslužby ■ S slo-vo boží 2

(A) divine service (N) Gottesdienst (F) service di-vin (B) богослужение

(V / S) v cizích službách

(kníž; zvl. dř. publi; zprav. nepřizn)
(činnost n. osoba) v postavení, z něhož vyplývá povinnost pracovat, jednat v zájmu něčoho jiného, a to často i soupeře, odpůrce, nepřítel vlastního společenství, v zájmu Za války sloužil v cizích službách. ■ Tež název románu Al. Jiráskova.

(A) in someone else's pay / service; in the pay / service of the enemy (N) in fremdem Dienst (F) au service de l'étranger

medvědí služba n. služba medvědí

(kníž; nepřizn)

čín, činnost konaná s dobrým úmyslem někoho něčemu prospět, pomoci, ale působící svým úči-nem pravý opak Vystoupil s veřejnou obhajobou svého přítele, ale byla to s. medvědí. Vyšly najevu i další věci. ■ Podle bajky.

(A) disservice; mixed blessing (N) Bärendienst (F) le pavé de l'ours (B) медвежья услуга

platné služby

(kníž)

1. něč činnost, zprav. dlouhodobější povahy, pro-spěšná jiné osobě n. část. instituci 2. užitečné fungování nej, předmětu v provozu (stroje, zahra-ní, oděvu aj.) 1. Děkuji vám za platné s-y, které jste prokázali ústavu. 2. Naše nákladní vozy ko-nají platné s-y v nejrůznějších terénech. ■ Sp, st ■ S užitek

(A) sterling service (N) wertvolle Dienste (F) 1. ценные услуги

poslední služba

(kníž) 0 pl Verb

prokázat někomu poslední s-u činnost spjatá s organizací a průběhem pohřbu konaná zprav. z dobrovolné povinnosti vyplývající z kladného vztahu k nebožtíkovi Nemohu od-mítnout tuto poslední s-u pro kamaráda, samovolně mě že na jeho pohřbu promluví. ■ Cf smutná povinnost

(A) last / final act of homage (N) letzte Ehre (F) dernier hommage

větné služby

(kníž) 0 sg

světelně vykonávaná, zprav. dlouhodobá činnost, podle pro urč. osobu n. instituci (za odměnu jako zaměstnání, popř. i dobrovolně, např. z oddanosti ap.) Nikdy mu už nikdo nebude moci oplatit jeho větné s-y.

(A) loyal service (N) treue Dienste (F) service fi-dèle (B) верная / преданная служба

služebník Páně / boží viz sluha Páně

ponížený / neponíženější služebník

(neutr – kol; mluvčí o sobě devotně, dnes zprav. žert a iron) 0 pl; vok

1. osoba v hluboce podřízeném postavení ve vztahu k nadřízeným, vyše postaveným 2. osoba ochotná konat jakékoli služby pro něčoho Jsem váš poníže-ný n. ■ Zast. samost. jako uctivý pozdrav (nadří-zené, vyše postavené osobě ap.). ■ Cf služebná / kulažská duše

(A) your (most) humble servant (N) ergebener Diener (F) très humble serviteur (B) 1. покор-ный / покорнейший слуга

o slzami v očích (V)

(kníž; expr) Verb

vzpomínat na něco, někoho se s-ami v očích dojetím vyvolávajícím až pláč; s projevem žalu, slzmutku Se s-ami v očích sliboval, že už to ne-udělá, že se polepší.

(A) with tears in one's eyes (N) mit Tränen in den Augen (F) les larmes aux yeux (B) со слезами на глазах

slzy a pláč

(kníž; důraz)

duševní utrpení, bolest, žal, zármutek; jeho projevy Někde té nic dobrého, jen s-y a pláč. ■ Zprav. jen v 1. a 4. p. ■ S duševní útrapy Cf kalich / pohár hořkosti / utrpení; hotová / pekelná muka; přestálé útrapy; těžký život

(A) trials and tribulations; (grief) (N) Tränen des Schmerzes (F) larmes et sanglots

krokodýlí slzy n. krokodýlí pláč

(kol; expr; zprav. nepřizn) Verb prolévat / ronit krokodýlí s-y

neupřímná n. jen chvílková lítost, popř. i s pláčem (čast. u ženy n. dítěte); předstíraný projev lítosti, slzmutku vůbec Na její pláč nic neděje, jsou to jen krokodýlí s-y. – Svou zradu zastírali krokodý-lymi s-ami nad osudem národa. ■ Var. krokodýlí pláč řídč., jen sg.

(A) crocodile tears (N) Krokodilstränen (F) larmes de crocodile (B) крокодиловы слезы

druhá směna

(1. kol, expr; 2. kníž, zvl. dř. publi) 0 pl

1. obvyklá nutná práce, kterou musí zaměstnaný člověk, zvl. žena pečující o domácnost, konat (do-ma) po skončení pracovní doby ve vlastním zaměst-nání 2. příslušníci nové, mladé, nastupující gene-race 1. Cestou z práce nakoupil a začne jí dru-há s. 2. O mládeži se hovořilo jako o druhé s-s. ■ S2 nová krev; mladá krev 2

(A) 1. (an employed woman's) second shift 2. the young(er) generation; the rising genera-tion (N) 2. zweite Schicht (F) 1. deuxième journé 2. la jeune / deuxième génération

propadlá směnka

(kol; nepřizn; řídč) 0 pl

porušená n. zcela ztracená důvěra, víra v něčoho, v něč Nedivím se, že ti už nevěří, (jednu) pro-padlá s. se těžko obnovuje. ■ S nedůvěra Cf po-šramocená pověst; pošramocená reputatione

(A) (discredited); (broken trust); spent force (N) (verlorenes Vertrauen) (F) ! (une chose) qui n'a plus cours (B) обманутое доверие

v každém směru viz v každém ohledu

homérský / homérický smích

(kníž) 0 pl

hluché, bujné, nevázané projevy veselí Svým ho-mérským s-em dovedl nakazit celou společnost. ■ Podle Homérových nadnesených epitet při líče-ní smichu bohů aj. Var. homérický s. řídč. ■ A use-ní smichu zubů Cf salva smíchu

(A) Homeric laughter (N) homerisches Gelächter (F) rire homérique (B) гомерический смех

hurónský smích

(kol – neutr; expr) 0 pl

hluché, bujné, nevázané veselí přecházející až do křiku, řevu S hurónským s-em přivítalo dětské obecnstvo každé klaunovo vystoupení. ■ Huró-ní – indiánský kmen, známý z indiánek J. F. Coo-pera. ■ A usedavý pláč Cf hurónský řev

(A) rollicking laughter (N) Huronengeschei (F) cri de huron (B) дикий хохот

krevní smilstvo

(kníž) 0 pl

pohlavní spjk mezi blízkými příbuznými, incest

smrt oloven

(kníž, zast)

zastřelení n. trest smrti, poprava zastřelením Na frontě ho stejně čeká s. olovem. – Za zradu byl